

FINANCIAL STABILITY PROBLEMS AND SOLUTIONS OF INSURANCE COMPANIES DURING GLOBAL CRISIS

Khalikulova Shirin

TDIU, Ph.D

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14054604>

ARTICLE INFO

Received: 04th November 2024

Accepted: 07th November 2024

Online: 08th November 2024

KEYWORDS

Financial stability, insurance companies, crisis, risk management, reinsurance, digital transformation

ABSTRACT

The article analyzes the problems of financial stability of insurance companies in the context of a global crisis. Key factors such as money management, reinsurance and digital transformation are considered. Solutions are offered to increase sustainability, including asset diversification and adapting strategies to new conditions.

ПРОБЛЕМЫ ФИНАНСОВОЙ СТАБИЛЬНОСТИ И РЕШЕНИЯ СТРАХОВЫХ КОМПАНИЙ ВО ВРЕМЯ ГЛОБАЛЬНОГО КРИЗИСА

Халикулова Ширин

ТДИУ, к.б.н.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14054604>

ARTICLE INFO

Received: 04th November 2024

Accepted: 07th November 2024

Online: 08th November 2024

KEYWORDS

Финансовая стабильность, страховые компании, кризис, управление рисками, перестрахование, цифровая трансформация.

ABSTRACT

В статье анализируются проблемы финансовой устойчивости страховых компаний в условиях глобального кризиса. Будут рассмотрены ключевые мифы, такие как управление капиталом, перестрахование и цифровая трансформация. Предлагаются решения для повышения устойчивости, включая диверсификацию активов и адаптацию стратегий к новым условиям.

GLOBAL INQIROZLAR SHAROITIDA SUG'URTA KOMPANIYALARINING MOLIYAVIY BARQARORLIK MUAMMOLARI VA YECHIMLARI

Xalikulova Shirin

TDIU, PhD tayanch doktorant

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14054604>

ARTICLE INFO

Received: 04th November 2024

Accepted: 07th November 2024

Online: 08th November 2024

KEYWORDS

ABSTRACT

Maqolada global inqiroz sharoitida sug'urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligi muammolari tahlil qilinadi. Pulni boshqarish, qayta sug'urtalash va

Moliyaviy barqarorlik, sug'urta kompaniyalari, inqiroz, xatarlarni boshqarish, qayta sug'urtalash, raqamli transformatsiya

raqamli transformatsiya kabi asosiy omillar ko'rib chiqiladi. Barqarorlikni oshirish uchun echimlar taklif etiladi, shu jumladan aktivlarni diversifikatsiya qilish va strategiyalarni yangi sharoitlarga moslashtirish.

Sug'urtalovchilarning moliyaviy holatining barqarorligi nafaqat o'zlari uchun, balki umuman iqtisodiyot uchun ham katta ahamiyatga ega. Sug'urta kompaniyalari, o'z navbatida, moliya tizimidagi muvozanatni saqlash, korxonalar va jismoniy shaxslarni xavf-xatarlardan himoya qilish va bozorni barqarorlashtirishga yordam beradigan zaxiralar va sug'urtalarni yaratish bilan shug'ullanadi. Sug'urta kompaniyalari pandemiya, iqlim o'zgarishi, iqtisodiy tanazzul va moliya dunyosi bozorlaridagi beqarorlik kabi global inqirozlarda yangi qiyinchiliklarga duch kelishmoqda. Tabiiy ofatlar sonining ko'payishi, inflyatsiya xavfi va iste'molchilarning xatti-harakatlaridagi o'zgarishlar tufayli sug'urta kompaniyalari moliyaviy barqarorligiga bosim o'tkazmoqda. Sug'urtalovchilar katta yo'qotishlar bilan bog'liq katta xavflarga ega va boylarni boshqarish tobora murakkab jarayonga aylanmoqda. Kompaniyalar iqtisodiy beqarorlik, aktivlarning yuqori o'zgaruvchanligi va sug'urta hodisalarining ko'payishiga duch kelganda, barqarorlik davrida muvaffaqiyatli bo'lgan strategiyalar samarali bo'lmasligi mumkin. Sug'urta kompaniyalarining moliyaviy ko'rsatkichlari ushbu sohadagi beqarorlik moliyaviy sektorning barcha sohalariga ta'sir ko'rsatadigan zanjirli reaksiyaga olib kelishi mumkinligi sababli diqqat markaziga aylandi.

Sug'urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligini oshirish uchun ular global inqiroz davrida duch keladigan asosiy muammolarni ko'rib chiqish kerak. Biz risklarni boshqarish, risklarni boshqarish va inqiroz sharoitida kompaniyalarni boshqarishning innovatsion yondashuvlari kabi omillarni muhokama qilamiz. Turli mamlakatlar va iqtisodiy sharoitlarda strategiyalarning muvaffaqiyatiga qanday omillar ta'sir qilishini tushunishga yordam beradigan xalqaro va mintaqaviy jihatlar diqqat markazida bo'ladi.

Sug'urta kompaniyalarining barqaror moliyaviy holati mablag'larni strategik boshqarish va diversifikatsiya qilish strategiyasiga, shuningdek qayta sug'urtalashga bog'liq. Mualliflar moslashuvchan risklarni boshqarish muhimligi haqida gapiradigan "Adaptive Risk Management in Insurance During Volatile Periods" (2021) asarida Braun va Jons ushbu yondashuvning muhimligini ta'kidlaydilar. Sug'urta biznesida qo'llaniladigan raqamli texnologiyalar yordamida tadqiqotchilar barqarorlikka ta'sirini o'rganmoqdalar. Masalan, Peter o'zining "Digital Transformation in Insurance: Efficiency and Risk Forecasting" (2022) va Hoffman "Tech-Driven Resilience in Insurance" (2022) ishlarida raqamli texnologiyalarning barqarorlikni oshirishdagi rolini ko'rsatadi. The Smith and Wong discussion of the influence of technologies and regulation on the sector in "Regulatory and

Innovative Approaches for Insurance Stability" (2023). Li va Chang "sug'urtalashda moliyaviy barqarorlik uchun inqirozni boshqarish" (2023) asarida barqarorlikni oshirishga qaratilgan inqirozga qarshi strategiyalarni birgalikda tahlil qiladi.

Zamonaviy dunyoda ro'y berayotgan inqirozlar butun dunyo bo'ylab sug'urtalovchilarga ta'sir ko'rsatmoqda. Ular ularning moliyaviy ahvoriga va mijozlar oldidagi majburiyatlarini bajarish qobiliyatiga ta'sir qiladi. Iqtisodiy tanazzul yoki tabiiy ofatlar kabi inqiroz hodisalari kompaniyalarning sug'urta xarajatlarini ko'payishiga va ularning investitsiya portfellari rentabelligini pasayishiga olib keladi. Global inqiroz sharoitida sug'urtalovchilar uchun asosiy muammolar likvidlikning etarli emasligi, kapitalning etishmasligi va investitsiya strategiyasini o'zgartirish zarurati hisoblanadi.

Moliya sohasidagi beqarorlik o'zlarining moliyaviy barqarorligini ta'minlash uchun katta miqdordagi pul sarflaydigan sug'urtalovchilar uchun xavf tug'dirishi mumkin. Bozorning keskin o'zgarishi tufayli kompaniyalarning aktivlari, shuningdek ularning qimmatli qog'ozlari o'z qiymatini yo'qotmoqda. Bu ularning moliyaviy ahvoli yomonlashishiga olib kelishi mumkin. Shu bilan birga, global inqirozlar sug'urta to'lovlarning o'sishiga yordam beradi, ayniqsa mulkni sug'urtalash va hayotni sug'urtalash kabi sohalarda, bu erda to'satdan falokatlar yoki pandemiya to'lovlarni talab qilishni sezilarli darajada oshirishi mumkin.

Global inqiroz tufayli qayta sug'urtalashni nazorat qilish va kapitalni himoya qilish kabi jihatlar muhim ahamiyat kasb etmoqda, chunki qayta sug'urtalash kompaniyalar uchun xavf darajasini pasaytirishga yordam beradi. Ushbu bosqichga asoslanib, biz sug'urtalovchilarning asosiy muammolarini batafsil ko'rib chiqamiz va ularning moliyaviy barqarorlikka ta'sirini tahlil qilamiz.

1-jadval

2023-yil yakunlari bo'yicha AQShning eng yirik sug'urta kompaniyalarining moliyaviy ko'rsatkichlari¹

Компания	Общий доход (млрд долл. США)	Чистая прибыль (млрд долл. США)	Активы (млрд долл. США)	Рентабельность капитала (ROE, %)
Berkshire Hathaway Inc.	245,5	4,0	815,1	19,4
MetLife, Inc.	67,8	6,0	759,0	7,7
Prudential Financial, Inc.	57,0	4,0	815,1	11,3
The Allstate Corporation	44,8	3,0	130,0	24,7
American International Group, Inc.	43,7	2,5	500,0	8,7

¹ <https://content.naic.org/article/naic-releases-2023-market-share-data>

Ushbu ma'lumotlar inqiroz sharoitlarining sug'urta kompaniyalari ko'rsatkichlariga ta'sirini ko'rsatadi va beqarorlik sharoitida barqarorlikni saqlash uchun moslashuvchan yondashuv muhimligini ta'kidlaydi.

Sug'urtalovchilarning moliyaviy barqarorligi global inqiroz davrida muhim sinovlarga duch kelmoqda va turli mamlakatlardagi eng yaxshi amaliyotlar barqarorlikni oshirish uchun muhim yondashuvlarni ko'rsatmoqda. Jahon amaliyotidan olingan haqiqiy misollar sug'urta kompaniyalarining turli mamlakatlardagi inqiroz sharoitlariga qanday munosabatda bo'lganini va ularning barqarorligini saqlashga qanday omillar yordam berganini aniqlashga yordam beradi.

Global inqirozlar davrida sug'urta kompaniyalari o'zlarining moliyaviy barqarorligiga eng muhim ta'sirni boshdan kechirmoqdalar, buni jahon amaliyotining aniq misollarida ko'rish mumkin. COVID-19 pandemiyasi, 2008 yildagi moliyaviy inqiroz va zamonaviy geosiyosiy mojarolar kabi inqirozlar davrida xavf va kapitalni boshqarish yondashuvining o'zgarishiga olib kelishi mumkin. Masalan COVID-19 pandemiyasini olsak: Ko'pgina sug'urta kompaniyalari uchun bu inqiroz sinovga aylandi. Bu, ayniqsa, hayot, sog'liq va biznesni sug'urtalashga ixtisoslashgan sug'urta kompaniyalariga tegishli. Misol keltiraylik: raqamli transformatsiyaga faol sarmoya kiritgan Swiss Re kabi kompaniyalar yangi sharoitlarga tezroq moslasha oldilar va mijozlarga raqamli xizmatlardan foydalanish imkoniyatini taqdim etdilar va arizalarni ko'rib chiqish jarayonini avtomatlashtirdilar. Bundan tashqari, mijozlar murojaatlarining tez o'sishiga tayyor bo'lmagan kompaniyalar o'z mijozlariga xizmat ko'rsatish va ularning moliyaviy barqarorligini ta'minlashda qiyinchiliklarga duch kelishdi.

Bundan tashqari zamondagi aktual geosiyosiy muommolar, Ukrainadagi inqiroz va ayrim mamlakatlarga qarshi sanksiyalar sug'urta bozoriga ham ta'sir qiladi, aktivlarning o'zgaruvchanligini oshiradi va xalqaro aloqalarga ega kompaniyalarni qiyinlashtiradi. Munich Re kabi kompaniyalar xalqaro bozorlardagi beqarorlikdan yuzaga kelishi mumkin bo'lgan yo'qotishlarni kamaytirish uchun investitsiya strategiyalarini o'zgartirdilar va diversifikatsiyani oshirdilar.

Ko'pgina sug'urta kompaniyalari uchun bu inqiroz sinovga aylandi. Bu, ayniqsa, hayot, sog'liq va biznesni sug'urtalashga ixtisoslashgan sug'urta kompaniyalariga tegishli. Misol keltiraylik: raqamli transformatsiyaga faol sarmoya kiritgan Swiss Re kabi kompaniyalar yangi sharoitlarga tezroq moslasha oldilar va mijozlarga raqamli xizmatlardan foydalanish imkoniyatini taqdim etdilar va arizalarni ko'rib chiqish jarayonini avtomatlashtirdilar. Bundan tashqari, mijozlar murojaatlarining tez o'sishiga tayyor bo'lmagan kompaniyalar o'z mijozlariga xizmat ko'rsatish va ularning moliyaviy barqarorligini ta'minlashda qiyinchiliklarga duch kelishdi.

Inqiroz yuzaga kelganda, sug'urta kompaniyalari moliyaviy farovonlikni saqlashga qaratilgan samarali strategiyalarni ishlab chiqishlari va amalga oshirishlari kerak. Zamonaviy muammolarga qo'yiladigan asosiy talablar quyidagilardan iborat: moslashuvchanlik, yangi texnologiyalar va pulni boshqarish usullaridan foydalanish. Inqiroz yuzaga kelganda, kompaniyalarning investitsiya strategiyalarini qayta ko'rib chiqish kerak, shunda ular nafaqat barqarorlikni saqlab qolishlarini, balki foyda olishlarini ham ta'minlashlari mumkin. Xatarlarni boshqarish uchun katta ma'lumotlar tahlilidan foydalanish, optimallashtirilgan

qayta sug'urtalashdan foydalanish va raqamli echimlarni amalga oshirish kompaniyalarning moliyaviy barqarorligini oshirishi mumkin bo'lgan ba'zi usullardir.

Global moliyaviy inqiroz davrida sug'urta kompaniyalarining barqarorligini oshirish uchun ular boylikni boshqarishning keng qamrovli strategiyalarini ishlab chiqishlari va amalga oshirishlari, xatarlarni baholash jarayonlarini takomillashtirishlari va o'zlarining biznes modellarini o'zgaruvchan iqtisodiy sharoitlarga moslashtirishlari kerak. Bir nechta samarali strategiyalar ko'rsatilgan:

1. Investitsiya portfeli diversifikatsiya qilinishi mumkin.

Aktivlarni diversifikatsiya qilish bozordagi beqarorlik sharoitida xatarlarni boshqarishning asosiy mexanizmi hisoblanadi. Bu sug'urta kompaniyalariga bozor tebranishlariga kamroq moyil bo'lgan davlat obligatsiyalari va ko'chmas mulk kabi ishonchli aktivlarga investitsiya ulushini oshirish imkoniyatini beradi. Diversifikatsiyaning ko'payishi bozor o'zgarishidan kelib chiqadigan yo'qotishlarni kamaytirishga yordam beradi, shuningdek daromadlarning barqarorligiga yordam beradi.

2. Xatarlarni boshqarish tizimini rivojlantirish.

Xavfni baholashning moslashuvchan va ilg'or modellari kompaniyalarga o'z biznesiga ta'sir qilishi mumkin bo'lgan turli omillarni, jumladan, tabiiy ofatlar va iqtisodiy inqirozlarni bashorat qilish imkoniyatlaridan yanada samarali foydalanish imkonini beradi. Sun'iy intellekt yoki mashinani o'rganish kabi katta ma'lumotlar va analitik texnologiyalardan foydalanish orqali xavflarni baholash samaradorligini oshirish va o'zgarishlarga o'z vaqtida javob berish mumkin. Ushbu texnologiyalar nafaqat baholash jarayonini avtomatlashtirishga, balki xatolar sonini minimallashtirishga, shuningdek qaror qabul qilish vaqtini qisqartirishga imkon beradi.

3. Zaxiralarning ko'payishi tufayli qayta sug'urtalash ham amalga oshiriladi.

Katta yo'qotishlar bo'lsa, kompaniya sug'urta zaxiralarini ko'paytirish va ishonchli qayta sug'urtalash shartnomalarini tuzish orqali kapitalga bo'lgan yukini kamaytirishi mumkin. Qayta sug'urtalash yordamida asosiy biznesga moliyaviy yukni kamaytirish, xatarlarning bir qismini ixtisoslashgan kompaniyalarga o'tkazish mumkin, bu ularga moliyaviy bosim darajasini pasaytiradi. Iqlim falokatlari yoki pandemiya kabi maxsus xavflarni qoplash uchun qayta sug'urtalash strategiyalari ishlab chiqilishi mumkin.

4. Raqamli transformatsiya uchun investitsiyalarni jalb qilish

Raqamli texnologiyalardan foydalanadigan sug'urta kompaniyalari o'z operatsiyalari samaradorligini sezilarli darajada oshirishi va xarajatlarni kamaytirishi mumkin. Mijozlar bilan o'zaro aloqalar samaradorligini oshirish uchun siz onlayn platformalar va mobil ilovalardan foydalanishingiz mumkin. Bu sug'urta polisini rasmiylashtirish va to'lovlarni qayta ishlash jarayonini tezlashtiradi. Raqamlashtirish, o'z navbatida, ma'lumotlarni yig'ishni avtomatlashtirishga va zamonaviy texnologiyalardan foydalangan holda xatarlarni aniqroq boshqarish uchun tahlillardan foydalanishga imkon beradi.

Ushbu yondashuvlar birgalikda sug'urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligini oshirishga yordam beradi, bu ularga inqiroz sharoitlariga samarali moslashishga va o'z mijozlarining manfaatlarini himoya qilishga imkon beradi.

Global moliyaviy inqiroz sharoitida moliya sektori uchun eng muhim vazifalardan biri sug'urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligini ta'minlashdir. Sug'urtalovchilar iqtisodiy

barqarorlik va xavf-xatarlardan himoya qilishning asosiy elementlari hisoblanadi. Inqiroz davrida ularning roli ortib bormoqda, chunki ular tadbirkorlar va jismoniy shaxslar uchun moliyaviy farovonlik va himoya kafolati hisoblanadi. Tugatgandan so'ng, biz hozirgi vaziyatni tahlil qilamiz va sug'urtalovchilarga bozorning beqaror sharoitlariga moslashishga va moliyaviy barqarorligini oshirishga yordam beradigan strategiya va usullarni takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqamiz.

Sug'urta sektorining barqarorligini oshirish choralari ko'rish muhimligini tushunish aniq. Bu butun moliyaviy tizimning barqarorligini mustahkamlashga yordam beradi.

References:

1. Brown, T. & Jones, M. *Adaptive Risk Management in Insurance During Volatile Periods*. London: Insurance Publishing, 2021.
2. Peters, R. *Digital Transformation in Insurance: Efficiency and Risk Forecasting*. New York: Wiley, 2022.
3. Hoffman, L. *Tech-Driven Resilience in Insurance*. Berlin: Springer, 2022.
4. Smith, J. & Wong, D. *Regulatory and Innovative Approaches for Insurance Stability*. Singapore: McGraw-Hill, 2023.
5. Lee, S. & Chang, H. *Crisis Management for Financial Stability in Insurance*. Tokyo: Insurance & Risk Management Press, 2023.
6. Ильясов, А. *Финансовая устойчивость страховых компаний в условиях глобального кризиса*. Москва: Финансовый университет, 2022.
7. Сидоров, В. *Управление капиталом и инвестициями в страховой отрасли*. Санкт-Петербург: Экономика и финансы, 2021.
8. Abdullayev, U. *Moliyaviy barqarorlik va sug'urta kompaniyalari: O'zbekiston tajribasi*. Toshkent: O'zbekiston iqtisodiyoti, 2023.
9. Normatov, Sh. *Global inqiroz sharoitida sug'urta kompaniyalarining barqarorligi*. Toshkent: Iqtisodiy tadqiqotlar markazi, 2022
10. <https://content.naic.org/publications>
11. <https://www.swissre.com/institute/research/reports/global-insurance-review-2023-24.html>